

MIETTEITÄ VALTION ALKUPERÄSTÄ JA VAKAUDESTA

Hans-Hermann Hoppe

Aloitetaan valtion määritelmällä. Mikä tekee edustajasta soveliaan määritellyksi valtioksi? Tämän edustajan täytyy pystyä vakuuttamaan, että kaikki konfliktit tietyn alueen asukkaiden kesken tuodaan hänen eteensä lopulliseen päätöksentekoon tai alistetaan hänen lopulliselle arviolleen. Erityisesti tämän edustajan täytyy pystyä vaatimaan, että kaikki konfliktit koskien *häntä itseään* ratkaistaan hänen tai hänen edustajansa toimesta. Ja sisältyen valtaan syrjäyttää kaikki muut lopullisena tuomarina, toisena valtiolle luonteenomaisena piirteenä, on edustajan valta verottaa: yksipuolisesti määrittää hinta jonka oikeuden etsijät joutuvat maksamaan hänelle palveluksistaan.

Tämän valtion määritelmän perusteella on helppo ymmärtää valtion kontrolloimisen halun olemassaoloa. Sillä se kuka on tietyllä alueella lopullisen sovintomenettelyn monopolisti, pystyy *määrittämään* lait. Ja se kuka pystyy *laatimaan* lait, voi myös *verottaa*. Tämän on varmasti kadehdittava positio.

Hiukan vaikeampaa on ymmärtää kuinka kukaan pystyy onnistumaan valtion kontrolloimisessa. Miksi muut sietäisivät tällaista instituutiota?

Haluan lähestyä epäsuorasti vastausta tähän kysymykseen. Oletetaan sinun ja kaverisi kontrolloivan tällaista epätavallista instituutiota. Mitä tekisit ylläpitääksesi asemaasi (oletuksella ettei sinulla olisi mitään moraalisia tunnontuskia)? Palkkaisit varmasti osalla verotuloistasi kovanaamoja. Ensinnäkin: pitääksesi alamaisesi keskenään rauhassa, jotta he pysyvät tuottavina ja jotta on jotain verotettavaa tulevaisuudessakin. Mutta vielä tärkeämpänä, koska saatat tarvita näitä kovanaamoja *omaksi* suojelukseksi, jos ihmiset sattuisivat heräämään dogmaattisesta unestaan ja haastamaan sinut.

Tämä ei kuitenkaan toimi jos sinä ja kaverisi olette pieni vähemmistö suhteessa alamaisten määrään nähden. Sillä vähemmistö ei pysty pitkäaikaisesti hallitsemaan enemmistöä pelkästään puhtaalla voimankäytöllä. Sen täytyy hallita mielipiteellä. Väestön enemmistö tulee saada *vapaaehtoisesti* hyväksymään valtasi. Tämä ei tarkoita, että enemmistön tulee hyväksyä jokaista tekoasi. Itse asiassa se saattaa pitää

useita toimintatavoitaksi virheellisinä. Kuitenkin sen tulee uskoa valtio-instituution oikeutukseen *sinänsä*, ja siten jos tietty politiikka saattaa olla väärin, tällainen virhe on vahinko, jota tulee sietää valtion tarjoamien suurempien hyveiden näkökulmasta.

Silti kuinka väestön enemmistö voidaan vakuuttaa uskomaan tähän? Vastaus on: ainoastaan älymystön avulla.

Kuinka saat älymystön työskentelemään kanssasi? Vastaus tähän on helppo. Markkinoiden kysyntä älyllisille palveluille ei ole erityisen korkea tai vakaa. Älymystö olisi massojen hetkellisten arvojen armoilla, ja massat eivät ole kiinnostuneita älyllis-filosofisista pohdinnoista. Valtio sen sijaan pystyy suojelemaan älymystön tyypillisesti ylipaisuneita egoja ja tarjoamaan heille lämpöisen, turvallisen ja pysyvän sopen koneistostaan.

Kuitenkaan ei riitä että työllistät *joitain* älykköjä. Joudut pohjimmiltaan palkkaamaan heidät *kaikki*, jopa niiltä alueilta jotka ovat hyvin kaukana päähuolenaiheistasi: tarkoittaen filosofiaa, yhteiskuntatieteitä ja humanistisia tieteitä. Sillä esimerkiksi matematiikan tai luonnontieteiden parissa työskentelevät älyköt pystyvät luonnollisesti ajattelemaan itsenäisesti ja muuttumaan näin potentiaalisesti vaarallisiksi. Näin ollen on tärkeätä, että turvaat myös heidän lojaalisuutensa valtiota kohtaan. Toisin ilmaistuna: sinusta täytyy tulla *monopolisti*. Ja tämä onnistuu parhaiten, jos kaikki opetukselliset laitokset lastentarhoista yliopistoihin tuodaan valtion kontrollin alaisiksi ja kaikki opetus ja tutkiva henkilöstö ovat valtion valtuuttamia.

Mutta mitä jos ihmiset eivät *halua* tulla koulutetuiksi? Tästä syystä koulutus tulee tehdä pakolliseksi; ja jotta ihmiset alistetaan valtion kontrolloimalle opetuksella mahdollisimman pitkäksi aikaa, kaikki tulee julistaa tasa-arvoisesti oppimiskelpoisiksi. Luonnollisesti älymystö tietää tällaisen pyrkimyksen tasa-arvoon virheelliseksi. Silti älyttömyyksien julistaminen, kuten että jokainen on potentiaalisesti Einstein kunhan hänelle tarjotaan riittävästi opetuksellista huomiota, miellyttää massoja ja puolestaan tarjoaa lähes rajoittamattoman kysynnän älyllisille palveluille.

Mikään näistä ei luonnollisestikaan takaa oikeaa valtiollista ajattelua. Kuitenkin oikean lopputuloksen vetämisessä auttaa varmasti, jos tulee oivaltaneeksi että ilman valtiota saattaa olla ilman työtä ja joutua harjoittelemaan käsien parissa työskentelyä huoltoasemalla sen sijaan että keskittyisi kiireellisiin ongelmiin kuten syrjäytymiseen, oikeudenmukaisuuteen, hyväksikäyttöön, sukupuoliroolien häviämiseen tai eskimoiden, hopien tai zulujen kulttuureihin.

Joka tapauksessa vaikka älymystö kokisi tulleen aliarvostetuksi sinun taholta, toisin sanoen *tietyn* valtion hallinnon osa-alueelta, he tietävät että apu voi tulla ainoastaan *toiselta* valtion hallinnon osa-alueelta, muttei älyllisellä rynnäköllä valtion instituutiota vastaan sinänsä. Sen vuoksi on tuskin yllättävää, että tosiasiallisesti ylivoimainen nykyaikaisen älymystön enemmistö, mukaan lukien useimmat konservatiivit ja niin kutsut vapaiden markkinoiden intellektuellit, ovat pohjimmiltaan ja filosofialtaan valtion tukijoita.

Onko valtion työ kantanut hedelmää älymystön osalta? Sanoisin niin. Jos kysytään onko valtio-instituutio välttämätön, en usko että on liioittelua sanoa että 99 prosenttia kaikista ihmisistä vastaisivat epäröimättä kyllä. Ja silti tämä menestys makaa melko epävarmalla pohjalla, ja koko valtiollinen rakennelma voidaan saattaa nurin pelkästään asettamalla intellektuellien työt vastakkain intellektuellien *vastaisten intellektuellien*, kuten tapaan heitä kutsua, työllä.

Ylivoimainen enemmistö valtion tukijoista eivät ole *filosofisia* tukijoita, tarkoittaen että he olisivat *ajatelleet* asiaa. Useimmat ihmiset eivät ajattele paljoakaan mitään filosofista. He keskittyvät arkielämään, ja siinä kaikki. Joten pääosa tuesta juontuu pelkästä tosiasiaista että valtio *on olemassa*, ja on ollut olemassa niin kauan kuin he pystyvät muistamaan (ja tämä ei tyypillisesti ulotu omaa elämää pidemmälle). Toisin sanoen valtiollisen älymystön suurin saavutus on, että he ovat ruokkineet massojen luonnollista älyllistä laiskuutta (tai kyvyttömyyttä) ja eivät ole koskaan sallineet asian tulla esiin vakavassa keskustelussa. Valtiota pidetään kyseenalaistamattomana osana yhteiskunnallista rakennetta.

Siten ensimmäinen ja tärkein älymystön vastaisten intellektuellien tehtävä on kohdata tämä dogmaattinen massojen syväuni tarjoamalla tarkan määritelmän valtiolle, kuten

olen tehnyt alussa, ja tämän jälkeen kysyä josko tällaisessa instituutiossa on jotain todella merkittävää, outoa, omituista, epämurkavaa, naurettavaa ja tosiaankin älytöntä. Olen luottavainen että tällainen yksinkertainen, määrittävä työ tuottaa jotain vakavaa epäilyä instituutiolle, jota aikaisemmin tuli pidetyksi itsestään selvänä.

Lisäksi edeten vähiten hienostuneista (ei kuitenkaan sattumalta enemmän suosituilta) valtiolle myönteisistä perusteluista hienostuneempiin: Siinä laajuudessa kuin intellektuellit ovat katsoneet lainkaan välttämättömäksi *perustella* valtiota, heidän kaikkein suosituin argumenttinsa, kohdattuna jo lastentarhaiässä, kuuluu seuraavasti: Mainitaan eräitä valtion toimintoja: valtio rakentaa teitä, lastentarhoja, kouluja; se jakaa postin ja laittaa poliisit kaduille. Kuvittele ettei valtiota olisi. Silloin näitä hyödykkeitä ei olisi olemassa. Sen vuoksi valtio on välttämätön.

Yliopistotasolla esitetään hiukan hienostuneempi versio samasta argumentista. Se kuuluu näin: Totta, markkinat ovat parhaita toimittamaan monia ja jopa useimpia asioita; mutta on olemassa muita hyödykkeitä joita markkinat eivät pysty tai eivät pysty toimittamaan riittävässä määrin tai laadussa. Nämä toiset niin kutsutut julkiset hyödykkeet ovat hyödykkeitä, jotka suovat ihmisille hyötyjä niiden tuottamisen tai niistä maksamisen lisäksi. Näiden hyödykkeiden eturintamassa ovat tyypillisesti koulutus ja tutkimus. Esimerkiksi koulutuksen ja tutkimuksen argumentoidaan olevan äärimmäisen arvokkaita hyödykkeitä. Niitä kuitenkin tuotettaisiin liian vähän vapaamatkustajien takia, toisin sanoen huijaajien vuoksi, jotka hyötyvät maksamatta koulutuksesta ja tutkimuksesta eduista niin kutsutun naapurivaikutuksen ansiosta. Tämän vuoksi valtion on välttämätöntä tarjota muutoin tuottamattomat tai alituotetut (julkiset) hyödykkeet kuten koulutuksen ja tutkimuksen.

Nämä valtiolliset argumentit voidaan kumota kolmen perustavanlaatuisen näkemyksen yhdistelmällä: Ensinnäkin, kuten lastentarha-argumentin kohdalla, tosiasiaa että valtio toimittaa kadut ja koulut ei seuraa että *ainoastaan* valtio pystyy tarjoamaan tällaiset hyödykkeet. Ihmisillä ei ole paljoakaan vaikeuksia tunnistaa tämän virheellisyyttä. Tosiasiaa että apinat pystyvät ajamaan polkupyörillä ei seuraa että *ainoastaan* apinat voivat ajaa pyörillä. Ja toiseksi, välittömästi seuraten tulee pitää mielessä että valtio on instituutio joka säättää lait ja verottaa; ja tämän vuoksi valtion edustajilla on hyvin vähän kannustimia tehokkaaseen tuotantoon. Valtiolliset

tiet ja koulut ovat ainoastaan kalliimpia ja niiden laatu alhaisempi. Sillä valtion edustajilla on aina taipumus käyttää mahdollisimman paljon resursseja siihen mitä he ovat tekemässä, mutta työskennellä mahdollisimman vähän sen parissa.

Kolmanneksi, mitä tulee hienostuneempaan valtiolliseen argumenttiin, se pitää sisällään jo saman, lastentarhahasolla kohdatun väärinkäsityksen. Jopa silloin kun loput argumentista hyväksyttäisiin, on silti virheellistä vetää valtion julkisten hyödykkeiden tarjoamisesta johtopäätös, että *ainoastaan* valtio pystyy niin tekemään.

Kuitenkin merkittävämpänä tulee osoittaa, että koko argumentti osoittaa täydellistä tietämättömyyttä ihmiselämän kaikkein perustavanlaatuisemmasta tosiasiasta: nimittäin niukkuudesta. Pitää paikkansa etteivät markkinat tarjoa kaikkia haluttuja asioita. Aina tulee olemaan tyydyttämättömiä tarpeita niin kauan kuin emme asu Eedenin puutarhassa. Mutta tällaisten tuottamattomien hyödykkeiden saattaminen olemassaoloonsa vaatii niukkojen resurssien käyttöä, joita tämän seurauksena ei voida käyttää tuottamaan muita yhtäläillä haluttuja tuotteita. Julkisten hyödykkeiden olemassaolo yksityisten rinnalla ei ole tässä yhteydessä tärkeää, tosiasia niukkuudesta pysyy muuttumattomana: suurempi määrä julkisia hyödykkeitä voi tulla ainoastaan vähemmän määrän yksityisiä hyödykkeitä kustannuksella. Kuitenkin se mitä tulee pystyä osoittamaan on että toinen hyödyke on tärkeämpi ja arvokkaampi kuin toinen. Tätä tarkoitetaan taloudellisuudella. Silti, pystyykö valtio auttamaan niukkojen resurssien säästämässä? *Tämä* on vastausta vaativa kysymys. Kuitenkin on olemassa tosiasiallisesti ratkaiseva todiste siitä että valtio *ei* ole ja *ei pysty* taloudellisuuteen: Sillä tuottaakseen mitään valtio joutuu turvautumaan verotukseen (tai lainsäädäntöön) joka osoittaa kiistämättömästi *etteivät* sen alamaiset halua sitä mitä valtio tuottaa, vaan pitävät sen sijaan *jotain muuta tärkeämpänä*. Taloudellisuuden sijaan valtio pystyy ainoastaan jakamaan uudelleen: se voi tuottaa enemmän sitä mitä *se* haluaa ja vähemmän mitä ihmiset haluavat, ja, palauttaen mieliin, mitä valtio tuottaakaan se tuottaa tehottomasti.

Lopuksi kaikkein hienostunein argumentti valtion puolesta vaatii lyhyttä tarkastelua. Hobbesta eteenpäin tätä argumenttia on toistettu loputtomasti. Se kuuluu seuraavasti: Luonnontilassa ennen valtion muodostumista vallitsee pysyvä konflikti. Kaikki vaativat oikeutta kaikkeen ja tästä seuraa loputon sota. Tästä pulmallisesta tilanteesta

ei ole mahdollista päästä eroon sopimuksellisilla keinoin; sillä kuka *toimeenpanisi* nämä sopimukset? Silloin kun tilanteet vaikuttaisivat suotuisilta, toinen tai molemmat osapuolet rikkoisivat sopimusta. Näin ihmiset tunnistavat että on olemassa vain yksi ratkaisu rauhan *toiveeseen*: valtion perustaminen sopimuksella, toisin sanoen kolmannen, riippumattoman tahon ollessa lopullisena tuomarina ja toimeenpanijana.

Vaikkakin jos tämä väite pitäisi paikkansa ja sopimukset vaativat ulkopuolisen toimeenpanijan niiden tekemiseksi sitovaksi, tällöin valtio sopimuksen pohjalta ei voi koskaan saada olemassaoloaan. Sillä pannakseen täytäntöön kyseisen sopimuksen, joka on seurausta valtion muodostamisesta (tekemään *tämän* sopimuksen sitovaksi), toisen ulkopuolisen toimeenpanijan ennen valtiota tulisi olla jo olemassa. Ja jotta *tämä* valtio tulisi olemassaoloonsa, tulee olettaa vielä aikaisempi valtio, ja niin edelleen loputtomasti takautuen.

Toisaalta jos hyväksymme että valtio on olemassa (ja totta kai niitä on), tällöin tämä kyseinen tosiasia on ristiriidassa hobbesilaisen tarinan kanssa. Valtio itsessään on saanut olemassaolonsa *ilman* mitään ulkopuolista toimeenpanijaa. Otaksuttavasti väitetyyn sopimuksen aikaan ei ollut aikaisempaa valtiota. Lisäksi sen jälkeen kun valtio sopimuksen pohjalta on olemassa, sitä seuraava yhteiskunnallinen järjestys pysyy yhä itse-toimeenpanevana. Varmasti jos A ja B nyt sopivat jotain, ulkopuolinen taho tekee heidän sopimuksestaan sitovan. Valtio *itse* ei kuitenkaan ole näin sidottu ulkopuolisen toimeenpanijan suhteen. Ei ole olemassa kolmatta osapuolta siinä määrin kuin kyseessä ovat valtion edustajien ja valtion alamaisten väliset konfliktit; ja vastaavasti ei ole olemassa kolmatta osapuolta valtion edustajien tai –laitosten välillä. Sikäli kuin kyseessä ovat sopimukset valtion suhteessa sen kansalaisiin tai sen yhden osaston suhteessa toiseen osastoon, tällaiset sopimukset *voivat olla sitovia ainoastaan valtiossa*. Valtiota ei sido mikään muu paitsi sen omat itsensä hyväksymät ja toimeenpanemat säännöt, tarkoittaen rajoitukset joita se asettaa itselleen. Niin sanotusti suhteessa itseensä valtio on yhä luonnollisessa anarkian tilassa, jolle on tunnusomaista omavaltaisuus ja oma toimeenpano, koska ei ole olemassa korkeampaa valtiota, joka voisi tehdä siitä sitovan.

Lisäksi jos hyväksymme hobbesilaisen ajatuksen, että yhteisesti sovittujen sääntöjen toimeenpano *vaatii* jonkin riippumattoman ulkopuolisen osapuolen, tämä

tosiasiallisesti tekisi mahdottomaksi valtion perustamisen. Itse asiassa se muodostaisi ratkaisevan argumentin valtio-instituutiota *vastaan*, tarkoittaen lopullisen päätäntävällän ja sovintomenettelyn *monopolistia*. Sillä tällöin täytyisi myös olla olemassa riippumaton kolmas osapuoli päättämässä jokaisessa konfliktitilanteessa minun (yksityisen kansalaisen) ja jonkin valtoin edustajan välillä, ja vastaavasti riippumattoman kolmannen osapuolen tulisi olla olemassa jokaista valtioiden välistä konfliktia (ja tulisi olla toinen riippumaton kolmas taho kolmansien osapuolten konfliktien tapauksessa) vaikkakin tämä luonnollisesti tarkoittaisi että tällainen valtio (tai mikä tahansa riippumaton kolmas osapuoli) ei olisi valtio kuten olen alussa määrittänyt, vaan yksinkertaisesti yksi monista vapaasti kilpailevista kolmansista osapuolista konfliktien sovittelijoina.

Joten päätän tämän seuraavasti: älyllinen tapaus valtiota vastaan vaikuttaa helpolta ja suoraviivaiselta. Mutta tämä ei tarkoita että se olisi käytännössä helppoa. Lähes jokainenhan on vakuuttunut, että valtio on välttämätön instituutio syistä joihin olen viitannut. Joten on hyvin kyseenalaista voidaanko taistelua valtiota vastaan voittaa yhtä helposti kuin se pelkästään älyllisellä tasolla teoreettisesti saattaa vaikuttaa. Kuitenkin vaikkakin se saattaisi olla mahdotonta, pidetään vähintäänkin hiukan hauskaa valtiollisen vastapuolen edustajien kustannuksella. Ja tässä tarkoituksessa ehdotan että aina ja väsymättömästi kohtaat heidät seuraavan arvoituksen kanssa: Oletetaan ryhmiä ihmisiä tietoisina konfliktien mahdollisuudesta; ja sitten joku ehdottaa ratkaisuna tähän ikuiseen ihmisen ongelmaan, että hänestä (jostakin) tehdään lopullinen sovittelija kaikissa konfliktitapauksissa, mukaan lukien ne konfliktit joissa hän on mukana. Olen varma että häntä pidetään joko vitsailijana tai henkisesti epävakana, ja silti tämä on juuri mitä kaikki valtion puolestapuhujat ehdottavat.

Alkuperäinen artikkeli: [Reflections on the Origin and the Stability of the State](#)

Tämä artikkeli esiteltiin ensimmäistä kertaa [Property and Freedom Societyin](#) kolmannessa vuosikokouksessa Bodrumissa, Turkissa 22:nä päivänä toukokuuta 2008.